

O prvem lahko berljivem avtorskem romanu Cvetje in ogenj

Izraz lahko branje je prevod iz angleščine *easy-to-read* in včasih ljudje ne razumejo čisto dobro, kaj to je. Zadnjič sem o tem razlagala kolegici, pa je rekla, da je lahkega branja ogromno – Victoria Holt, doktor romani ... Ne, sem poudarila, da to ni rumena literatura, ni trivialna ali lahkotna. To ni to. Lahko branje je namenjeno ljudem, ki ne morejo brati običajnih knjig. Mi smo to naredili z uporabniki doma (CUDV) Črna na Koroškem. Tam so osebe z motnjami v duševnem razvoju in oni niso sposobni brati romanov, kot so Berenikini kodri, ker jih ne razumejo. Zanje je, denimo, ta knjiga pretežka. Zato smo sklenili, da bomo skupaj naredili eno tako knjigo, ki bo zelo, zelo preprosta, imela pa bo vsebino za odrasle. Pomislimo, kaj lahko oni berejo. Ali imamo kakšno tako literaturo? Kaj je tako zelo enostavnega? Slikanice, otroške knjige, stripi ... vendar vsebina v otroških knjigah in pravljičah ni ravno za tridesetletnika. Seveda tudi jaz kdaj z veseljem preberem kakšno pravljico, a brala bi še kaj drugega! Zato je nastalo Cvetje in ogenj. Glavna junaka sta Julija in Peter, izmislili smo si dve osebi, dva odrasla, ki se zaljubita. Skupaj smo izbirali imeni, poklic ... tako smo prišli do cvetličarke, gasilec se je pa kar pojavil, zato ker so bile ravno takrat poplave v Srbiji in na Hrvaškem, pa so bili gasilci junaki. Potem je nastala zgodba, ki je, če bi jo strnila, na desetih straneh, a je med vrsticami veliko prostora, črke so povečane, veliko povedi je v svoji vrstici, po navadi so enostavne, ima slike, dvogovor ni označen z dvopičjem in narekovaji, ampak je samo v krepkem tisku. Tako lažje berejo. Na koncu so označene osebe, če se bralci malce zmedejo, kdo je kdo, imamo tam napisane osnovne stvari. Bralci, s katerimi smo to napisali, so bili tako navdušeni, da smo napisali še drugo knjigo ... Ljubezen, ljubosumje, to hočejo brati, ne pa o kraljičnah ... Zanimivo je, da to radi berejo starejši s težavami z vidom ali z demenco, tudi tisti, ki ne znajo dobro slovensko, priseljenci, tujci. V azilnem domu jim jo bom predstavila. Imam kolegico na fakulteti,

ki ima moža Nizozemca. Njen mož govori zelo slabo slovensko, ampak to knjigo mu je uspelo prebrati. Ali pa oklevajoči bralci – tisti, ki se težko lotijo kakšne knjige. Zadnjič je en fant rekel: »Prebral sem knjigo. Taprava knjiga je, debele platnice ima.« Naš namen je, da poseže mo še na to stran.

O sporočilih dijakom

Na Švedskem v Stockholmu smo doživeli teroristični napad. Še vedno sem pretresena. Teroristi želijo, da bi se bali. Naslednji dan sem bila zelo vesela, ker sem videla, da se Švedi ne dajo. Naslednji dan so živeli naprej. To je bistvo. Sporočilo pa je mogoče bolj to, da različnost ali, kot smo rekli včasih, drugačnost, mora biti bolj sprejeta, da bi tudi mi imeli kaj od tega. Zelo hitro smo se znašli v situaciji, da obsojamo. Tale ni čisto tak, kot bi mi želeli, pa rečemo, da je prevelik, premajhen, predebel ... Okarakteriziramo ga. Na to moramo biti bolj pozorni. Ne bodi kot drugi, pravi Feri Lainšček. Misli s svojo glavo. Ja, to je sporočilo. Mislite s svojo glavo pa delajte po srcu. Tudi če drugi rečejo, da ni tako prav.

O času, ki si ga vzame za pisanje knjige

Zdi se mi prav, da se potrudiš za knjigo, za vsako, da veš, o čem in kako pisati. V Da Vincijevi šifri Dana Browna nastopa morilec Silas. Dan Brown je naredil veliko škodo albinom, ker je izbral albina za morilca. Pa tudi neumno je, ker imajo vsi albinisti težave z vidom. Kako bo tak morilec koga sledil po Evropi? A z belo palico? Bo pisal v brajci? Tega ne smeš narediti. Moraš se pozanimati. Imela sem srečo ravno s Cvetjem in ognjem. V naši ekipi je bil tudi gasilec. Kot da bi ga kdo poslal. Rekla sem: »Robert, moram vedeti, kaj delajo gasilci, da ne bom kakšnega kozla ustrelila v knjigi.« Povabil me je, naj pridem h gasilski brigadi in mi bodo vse povedali. Tja sem šla s hčerjo, celo dopoldne smo preživeli skupaj, vmes je bila še ena intervencija. Robertu sem bila hvaležna. Bila je prava intervencija, zazvonil je alarm, oni so vskočili v tiste svoje

obleke, pa so bili že v avtu. Krasni so. Potem sem lahko pisala knjigo.

O obsedenosti z materialnimi dobrinami

Imam nekaj znancev, ki bi dali za nov avto ali novo plazmo vse. V moji družini, hvala bogu, ni bilo tako. Mi smo imeli televizijo zadnji, s tem smo se hvalili, to je bilo za nas vrednota. Tako so nas starši vzgajali. Pa star avto smo vozili in tako naprej. Ta kapitalizem pa ... Prisiljeni smo živeti v utvari, iz nas delajo potrošnike. Le pogledjmo, kako je s telefoni. Kar naprej hočemo imeti nove. Nezavedno. Smo tarča, poligon za proizvode. Tukaj moramo zelo paziti. Zelo hitro nas dobijo, vse skupaj. To je zasvojenost.

O vplivu profesorjev na mlade

Pri tej temi izhajam iz lastne izkušnje. Sprva sem hotela študirati biologijo, potem sem šla na gimnazijo. Na gimnaziji sem imela profesorja, ki je bil psiholog, in sem se čisto zaljubila v psihologijo. Bil nam je kot oče, zanimivo je predaval. Učitelj ti lahko predmet priskuti ali pa ga naredi blazno zanimivega. Ta vpliv je mogoče podcenjen. Dober učitelj lahko iz otroka, učenca, dijaka naredi čudež. Vsi smo sposobni. Lahko ti odpre neko zanimivo temo, področje ... in obratno. Učitelji imamo veliko moč in tega bi se morali zavedati. Saj se zavedamo ...

O domači vzgoji matere štirih hčera

Lahko govorim v pretekliku – vzgoja je potekala – so namreč že vse samostojne. A bilo je težko z njimi. Tudi jaz sem imela težko puberteto. Mama mi je dostikrat rekla: »Boš že videla, ko boš imela svoje otroke.« To se je res zgodilo. Vse štiri so ga prav pošteno sekale, a zdaj so krasne punce. Ko govoriš in govoriš, daješ zgled in vse pada v luknjo. Brezveze. Čez dvajset let dobiš pa svoje stavke nazaj. Pa rečeš: »To je to. Ni bilo zaman, nisem v prazno govorila, razlagala, vzgajala.« Danes so fantastične, se zelo dobro razumemo. Govorila sem jim: »Misli s svojo glavo, srce poslušaj, moralo ...« In to se je obrestovalo.